UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ambrosius Calepi/||nus Bergomates: professor de||uotus ordinis Eremitarum sancti Au/||gustini: Dictionum latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]: earu[n]de[m]q[ue] interpre/||tationu[m] collector ...

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

O Ante M

urn:nbn:de:hbz:466:1-97871

Visual Library

Oliſippo: oꝑidũ in Luſitania ad oceanũ apud montẽ Tagrũ/ vbi quędã e vento tẽpe certo cõcipiunt ęque: quaꝝ pulli nõ plus trienniũ viuunt.

Olus eris. dicit̃ oĩs herba ſatiua q̃ in vſu cibario ẽ: ab alẽdo/ ꝙ oleribus alerent̃ hoĩes anteq̃ fruges vl' carnes eſſent. Var. ab olla deducit. Noni⁹ et Feſt⁹ inter aſpirata ꝯnumerãt. Hui⁹ dimi. eſt oluſculum. Hora. Vncta ſatis pingui ponent̃ oluſcula lardo.

Oluſatrũ/ ſiue in cõpoſitione oliſatrũ: alio noĩe Hypoſelinũ dictũ/ ꝙ folia habeat ſubnigriora: ꝓpter quod Col. pullũ olus appellat: atq̃ oleris pulli radix: quidã petroſelinõ vocant/ ꝙ inter petras et iuxta maceriã ſeri a veteribus cõſueuerit.

Olitor pe. cor. qui oleꝝ ortũ exercet: qui ⁊ hortulan⁹ dicit̃. Silr̃ olitor: qui olera vendit.

Olitorius a. um. qđ ad olera ꝑtinet: vt foꝝ olitoriũ: vbi vendunt̃ olera: horti olitoriĩ ⁊ oſtia olitoria: q̃ dicunt̃ oſtia hortoꝝ. Plin. Eſt lactucę gen⁹ adeo lati caul'/ vt oſtiola olitoria ex his factitari ꝓdiderint.

Olympus: mõs cui⁹ vertex vſq̃ adeo attollit̃/ vt ſumma eius accolę cęlũ vocent: ꝓpter qđ poetę cęlũ olympũ vocãt. Dict⁹ olympus: quaſi ολοσ λαμπωρ: hoc eſt tot⁹ fulgẽs: q̃ ſolem claꝝ habet: nulliſq̃ vnq̃ nubibus fuſcat̃. Luc. Nubes excedit olympus. Sũt autẽ quattuor mõtes hoc noĩe. Prim⁹ mõs altiſſim⁹ inter Theſſaliã ⁊ Macedoniã: qui tñ Theſſalię adſcribit̃. Alter in Gallogręcia vl' in Cypro. Ali⁹ apud Myſos: ad cui⁹ radices Pruſa ab Annibale cõdita eſt. Quart⁹ ad mare rubꝝ in Ethiopia haud lõge ab Heliopoli oꝑido: qui oriente ſole vſq̃ ad quintã diei horã flãmas emittit.

Olympius a. um. id eſt cęleſtis: poſſeſſiuũ ab olympo.

Olympic⁹ a. um. qđ eſt olympi: vel qđ ad olympũ pertinet: vt Iuppiter olympicus. Dictus eſt aũt Iuppiter olympic⁹ ab olympo: a quo erudit⁹/ ⁊ ad virtutez inſtitut⁹ ſit. Aliĩ ṽo a cęlo: quem Olympon gręci vocant: in quo regnare fertur.

Olympia ę. vrbs erat inter Oſſam et Olympũ montem/ mercatu famigerata: ⁊ celebritate illa quinquennali ludoꝝ inclyta.

Olympia orum. ludi qui in honorem Iouis olympici apud Piſam ⁊ Helidem gręcię oꝑida celebrabant̃: hoc eſt gymnicũ certamen quod quinto quoq̃ anno fieri ſolebat. Vñ olympicus a. um. vt Olympiacum certamen/ et victoria olympiaca.

Olympias adis: quinq̃ annoꝝ ſpacium: quod a romanis Luſtrum dicit̃. Exinde gręci tempora per olympiadas ſuꝑputare cęperunt ita numerantes. Olympiadis primę aut ſecũdę aut centeſimę anno primo vel ſecundo vel tertio vel quarto. Atq̃ vt cõſules: ita et olympię victores iteꝝ ⁊ tertium dicimus. Plaut⁹ in Men. Iteꝝ inquit pythia/ ⁊ tertium olympia. Eſt et olympias nomen mulieris ꝓprium.

Olympionices ſiue olympionicus: q̃ in olympiaco certamine victor euaſit: νικη quippe victoria dicitur. Helianus pe varia hiſtoria libro. x. duxit ad olympicum certamen filium ſuum Pherenice fęmina prohibentibus eam ſpectare qui p̃ſidebant. Licere id ſibi perſuaſit: quę patrem et fratres tris haberet olympionicas. Cicero pro L. Flacco refert: ꝙ apđ gręcos eſſe lympionicem iudicatur prope eſſe maius ⁊ glorioſius q̃ Romę triumphaſſe.

Olympiodorus pe. ꝓ. nomen viri ꝓprium.

Olyſippum: Luſitanię vrbs: quę noſtris tẽporib⁹ Vlyſbona appellatur.

Olynthus: Thracię vrbs: quam a Chalcide quę in Euboea fuit coloni cõdidere.

O Ante M

Omaſum pe. prod. eſt pinguius atq̃ craſſius inteſtinũ quod nõnulli bubulũ eſſe credunt. Hor. i Ser. Seu pingui tentus omaſo.

Omen: auguriũ quod fit ore: quaſi oremen. Eſt eñ futurę rei pronunciatio ori hominis incidẽs/ diuino tamen fauore. Et tam de malo q̃ de bono dicitur. Liuius libro. j. Dextera Herculis data accipere ſe omẽ impleturũq̃ fata ara condita ac dicata ait. Virgili⁹. Qđ dii prius omen in ipſum Cõuertãt. Hinc Ominoſus: qui omen facit.

Ominor penul. corre. auſpicor/ omen capio. Pli. libro xxviij. Cur eñ primũ anni incipientis diem lętis precationibus inuicem fauſtum ominamur? Curti⁹. In illo ꝑiculo macedones ominati eſſe videbant̃. Hinc Obominor: de quo ſupra.

Omentũ: membrana tenuis ⁊ pinguis qua integuntur vẽtriculi/ ⁊ vniuſcuiuſq̃ mẽbri iterior' veſtit⁹. Perſ. Cũ tibi tot iunicũ in flãmas omẽta liqueſcãt. Vnde ⁊ ꝓ mẽbrana quę totũ inuoluit cerebꝝ ponit̃. Macro. Et cerebꝝ quod tactu ſui hominẽ vel torquet/ vel frequenter interimit nõ ſuo ſenſu/ ſed veſtitus ſui: id eſt omenti: huncimportat dolorẽ. Hinc omentat⁹ ta. tũ. quod eſt pingui omento fractũ. Apiti⁹. Inſitia omẽtata pulpã conciſam teras.

Omiomeria. Ariſtot'. refert Anaxagorã dixiſſe omiomeria eſſe elementa: hoc eſt/ ex ſingularibus partib⁹ conſtantia oſſa: videlicet e pauxillis atq̃ minutis oſſibus. Sic de pauxillis atq̃ minutis viſcerib⁹ viſcus gigni: ſanguenq̃ creari ſanguinis inter ſe multis coeuntibus guttis.

Omitto: ex ob et mitto: ſed b abiicitur cõtra regulam. Quidã tamẽ per b ſcribendũ putãt/ ſed nõ proferendũ. Et eſt omittere: rem aliquã penit⁹ dimittere. Remittere ṽo et intermittere: aliquo certo tp̃e dimittere. Virg'. Omiſſos hinc iaz obliuiſcere graios. Vñ etiã ꝓ negligere ponit̃. Terẽ. i Heau. Vbi te vidi aio eſſe omiſſo. Huic cõtrariũ eſt Attẽdo: vt apud eũdẽ. Attentiores ad rem ſumus omnes.

Omnis diſtributiua dictio eandẽ vim habet i ſingulari quã i plurali. Oĩs eñ hõ ſignificat oẽs hoĩes. Differt tñ oĩs a toto: ꝙ oĩs ad numeꝝ refert̃/ tot⁹ ad quãtitatẽ. Totũ dicimus corpus aliqđ integrũ: vt Tota dom⁹: omne de vniuerſis numero diſtinctis: vt Oĩs grex. Cõfundunt̃ tñ plerũq̃.

Oĩfariã aduer. i. oĩb⁹ modis/ ſiue oĩs generis.

Omnigenus a. um. pe. cor. ex oĩ genere. Virg'. lib. viij. Omnigenũq̃ deum monſtra.

Omnimodus a. um. pe. cor. oĩm modoꝝ.

Omnimorbi⁹. a. um. qđ omnib⁹ morbis ſubuenit. Vñ Oĩmorbiã herbã: quidã maluã appellant.

Omniparẽs pe. cor. qui omnia genuit.

Omnipudens pe. cor. quẽ omnia pudet.

Omniuagus a. um. pe. cor. per omnia vagus.

Oĩpotẽs penul. cor. oĩa potẽs. cõpoſitũ eſt: vt docet Priſ. ex trib⁹ corruptis/ ſcz oĩ/ potis et ens: qui oĩm potis eſt. Hiero. Omnipotens ab eo dicit̃ ꝙ omniũ teneat potentatũ. Per ipſum eñ creata ſunt oĩa/ viſibilia ⁊ inuiſibilia. Aug⁹ lib. v. de ci. dei. Recte de⁹ dicit̃ oĩpotẽs: q̃ tñ mori ⁊ falli nõ põt. Dicit̃ eñ omnipotẽs faciẽdo qđ vult: et nõ patiẽdo qđ nõ vult. Qđ ſi ei accideret/ nequaq̃ eſſet omnipotẽs. Hinc omnipotẽtia: reꝝ oĩm facultas.

Omnitenẽs pe. cor. qui oĩa complectitur.

Omniualens pe. cor. omnia valens.

Oĩno aduerbiũ: ſignificat prorſus. Vnde apud iuriſcõſultos: oĩno receſſiſſe dicit̃ is qui receſſit animo permutandi domiciliũ.

Omphagi pe. ꝓ. q̃ cruda carne veſcunt̃: quales perhibent̃ eſſe Etholi: vt ait Thucydides.

Omphale: nomen ꝓpriũ reginę Lydię: quę Herculem multis muneribus ornauit: ꝙ anguẽ iuxta Sagarim

ſuum multos hoies interficientẽ interemerit.
Omphacinũ vinũ ex imatura vua factũ: et omphacinũ
oleũ qd̕ fit ex imatura oliua: cui⁹ medicie Pli. li. xxiiij
meminit. Et lib. xij. eius confecturã docet. Greci eñ
ομφακες dicunt vue ⁊ fruct⁹ imaturi. Ipſa ỽo oli/
ua nominatur dirupta.
Omuteſco ſine b ⁊ ſimplici m: quis ex ob ⁊ muteſco cõ
ponat. Et ſignificat mutus fio. Virg. lib. iiij. At ỽo
eneas aſpect⁹ omutuit amens: id eſt mutus fact⁹ eſt:
ſiue terrore ita pcuſſus eſt/ vt loqui nõ poſſet. Eſt eñ
pteritũ ab omuteſco/ nõ ab omuteo: qd̕ reperiri nõ pu/
to: quia nemo vere exprimere poteſt Mutus ſũ: mul/
to minus/ mutus fui: niſi a deo liberat⁹ fuerit. Cũ eñ
in auctoribus reperi⁹ omutuit: ab omuteſco pteritũ
eſt. Narrat eñ actus qui tũc accidit: hoc eſt ꝙ tũc il/
le mutus effectus eſt: q̃ actus tũc nõ pterierat/ ſed ex/
tabat. Si ỽo quis mutus a deo liberat⁹ dicat/ omu/
tui: nũc autẽ loquor. Tunc omutui ab omuteo fiet: et
ſignificabit mutus fui.

O Ante N

Onager penult. cor. aſinus agreſtis. Cõponitur eñ ex
ονος aſinus: αγριος ſilueſter. Nã in ros greca de/
ſinẽtia cũ ad latinã tranſeunt declinationem: mutãt
ros in er: vt Alexãdros alexander/ onagros onager.
Var. Aſinorũ duo ſunt genera. Vnũ ferũ: quos vo/
cant onagros. In Phrygia et Lychaonia ſunt gre/
ges multi. Alterũ manſuetũ: vt ſunt ĩ Italia oẽs. Ad
ſeminationes onagrus idoneus/ ꝙ e fero fit manſue/
tus facile/ ⁊ e mãſueto ferus nũq̃. Albert⁹ lib. de ani
malibus ſcribit/ medullã onagri curare podagram ſi
ea inungat: ⁊ eius ſtercus ſiccatũ ⁊ cũ vino bibitum
valere cõtra ſcorpionis puncturã.
Onocentaurus: animal monſtroſũ qd̕ a pte ſupiori ho/
minis ſpeciem haberet: a pte inferiori aſini pferat ima
ginem: de quo habetur apud Eſaiã. Et occurrent de
monia onocentauris.
Oneſimus pe. cor. ꝓpriũ nomen viri: et latine dicit vtil:
ονησις iuuamen/ vtilitas.
Oneſecritus penul. pdu. phs eginenſis: vel (vt quidã
volunt) Aſtyphalenſis: qui cũ Alexandro militauit:
vt Xenophõ cum Cyro: ⁊ Alexandri vitia et laudes
ſcpſit. Fuit etiã medicus.
Onocrotal⁹ pe. cor. auis eſt cygno ſimilis: dicta ꝙ
collũ in aqua mergens/ ſpiranſq̃ veluti ruditũ aſini
edat: ονος aſinus: κροταλισμὸς crepitus. Hie/
ro. cõtra Vigi. Centauros ⁊ ſyrenas/ vlulas et ono/
crotalos in Eſaia legimus.
Onixes: genus marmoris: de quo Pli. Onixes ĩ Ara
bie mõtibus et in Germania: ex quo potoria vaſa p/
mũ facta/ poſt pedes lectorũ ſellarũq̃.
Onyſcus ſiue Tylus: vermiculus eſt pluribus pedib⁹
colore fuſco ſub lapidibus aut figulinis vaſis viuẽs:
qui tactus arcuat: ſeſe atq̃ in globũ cõtrahit ad ſimi/
litudinẽ parue pile.
Onyx onycis/ generis maſculini: vnguis ſeu gemma
candorem habens vnguis humani. Marc. Calcatuſ
q̃ tuo ſub pede lucet onyx. Acron dicit eſſe metallũ
gemme ſimile: de quo parua vaſa ad vnguenta fie/
bant: que a Porphyrione ampule marmoree dicun/
tur: Nam Onychiten lapidem quidam dicunt eſſe
marmoreum/ naſciq̃ in Arabie montibus: ex quo va
ſaria facta fuiſſe ſcribit Corn. nepos. Hũc quidã ala/
baſtriten lapidem vocant ad vaſa vnguentaria: quo/
niam ea incorrupta optime ſeruare dicitur: vt ait Pli
nius. Prop. Cum dabitur ſyrio munere plen⁹ onyx.
Apud Luca. et Papi. ſumitur p ipſo marmore. Et p
vaſe tam femi q̃ maſculini generis eſt. Mar. Vnguẽ
tũ fuerat qd̕ onyx mõ pua gerebat. Onyx etiam vn
gula quedã aromatica. Prop. Et crocino nares mur
rheus vngat onyx. A cui⁹ actõ greco noſtri hec ony/
cha declinauerũt. Hiero. in Exo. Sume tibi aroma/
ta/ ſtacten et onycham. Ab onyx fit adiectiuũ onychi
nus a. um. pe. cor.
Onoma pe. cor. latine dicit nomẽ. cũ a ſono aliquo/ ſeu
voce nomina finguntur.
Onomatopoeia cũ oe diph. id eſt nois fictio: vt balat⁹
ouiũ/ mugit⁹ boũ: ab ονοματος nomis: et ποιεω
(fingo.
Onoba. ciuitas inter ſacrum pmont oriũ/ et
herculeas columnas.
Onus eris. pondus. Videt ratio exigere vt aſpiret: cũ
Var. dicat honos ab honeſto onere: ⁊ honeſt⁹ ꝙ ho/
nus ſuſtineat reip. Cũ aũt honor ⁊ honoro aſpiratio/
nẽ habeãt/ et ab honere deducant: videt etiã honus
aſpirãdũ: vt qd̕ in deriuatiuis ſeruat/ in pmitiuis ſer/
uari debeat: verũ vſus hodiern⁹ refragat.
Onero as. on⁹ ipono. Trãſfert etiã ad animũ: vt One
raſti me curis. i. ipleſti. Hinc onerat⁹ ⁊ onuſtus p ple
no frequenter accipiunt. Virg. Vina bon⁹ que deín
de cadis onerarat aceſtes. Cui⁹ ỽbi compoſitũ ɔtra
riũ eſt onero: qd̕ eſt onus detraho. Terẽ. Vos quo/
q̃ amicos ei⁹ exoneraſtis metu. Idẽ. Ego nũc nihil
ceſſo quin hunc humerũ exonerẽ pallio.
Onerarius a. um. quod onerat vel onerari põt. Vñ na
ues onerarie que a geſtãdis onerib⁹ dicte ſũt: et ob id
tarde quẽadmodũ actuaria nauicula celeritate pſtãs
dicta eſt ꝙ facile agi poſſit.
Oneroſus plus eſt q̃ oneratus.
Onuſtus dicit: cui onus ipm oneri eſt: vt ſi quis ſpolia
de hoſtibus ferat.

O Ante O

Oone: inſule in oceano ſeptẽtrionali: in quib⁹ (vt Pli.
refert lib. iiij.) ouis auiũ ⁊ auenis incole viuunt.

O Ante P

Opacus a. um. pe. p. qd̕ eſt vmbroſum. Virg. Et fon
tes ſacros frigus captabis opacum.
Opaco as. pe. p. obumbro/ coopio/ obſcuro. Idẽ li. ij.
Ge. Nũc alte frõdes et rami matris opacãt. Col. li.
vj. Cũ plerũq̃ dicti ſideris tpe quedã ptes ei⁹ regio/
nis ſic infeſtent euro: vt niſi teguminib⁹ vites opacẽ/
tur: veluti halitu flãmeo fructus vrat.
Opera e. actio eſt ⁊ labor ⁊ induſtria opantis/ ſeu opa/
tio p mercede ſumpta. Ci. li. offi. Nõ male pcipiunt
qui ſeruis/ vti iubẽt vt mercẽnariis iuxta pbẽda opaꝫ
exigendã: id ẽ laborẽ et opationẽ corpis. Opas quo/
q̃ pſonas dicimus que aliquid faciunt/ ſicut cuſtodia
que cuſtodit. Ci. p Flac. Opa faceſſant: ſeruitia ſile/
ant. Op⁹ ỽo finis fructuſq̃ ope quod fabricando fa
ctum relinquit. Teren. in Heau. vtrũq̃ cõplexus eſt
cũ ait: Qd̕ in ope faciundo ope cõſumis tue. Vñ opa
auctorũ dicunt. Et opa tam publica q̃ puata edificia
dicuntur. Aliquando tamẽ opus capit p opa. Virg.
Mollibus e ſtratis opa ad fabrilia ſurgit: Quaſi ad
opas. Vbi notandũ eſt: ꝙ quotiens non ad laborem
corpis/ ſed ad laborẽ animi/ ⁊ ad artem induſtriamq̃
reſpicimus: magis opus q̃ opam dicimus: vt in ope
fabrili/ in ope ruſtico/ in ope faciundo. Interdũ opus
ponitur p mercede vel neceſſario: vt Opus eſt egro/
tanti medico: id eſt neceſſarius eſt medicus egrotan/
ti. Et Nihil mihi opus eſt: id eſt nihil mihi eſt neceſ/
ſarium. Dicimuſq̃: Opus eſt mihi res/ hui⁹ rei/ hanc
rem. Apu. Cui eam rem factã opus fuerat. Simili/
ter Opus eſt mihi hac re: quod frequentius vſurpa/
tur. Dicimus quoq̃ Operã do/ opaꝫ impendo/ ope
ram nauo: qd̕ eſt: ad aliquã rem agendaꝫ incumbo: et
ſtudiũ laboremq̃ impendo. Cice. Da opam vt valeas.
Hinc dedita opa dicim⁹ de induſtria: quaſi cura ad/
hibita ⁊ labore impenſo.